

LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 2, 19, 20, 22, 24, 25, 31, 33, 34, 34¹, 37, 38, 39, 40, 40¹, 40², 40³, 40⁴, 43, 45, 47, 48, 51, 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 32¹ IR 40² STRAIPSNIAIS, 34² STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO TREČIOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEPILNAMEČIŲ APSAUGOS NUO NEIGIAMO VIEŠOSIOS INFORMACIJOS POVEIKIO ĮSTATYMO NR. IX-1067 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 79, 124, 136, 146, 477, 502 IR 548 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 19, 20, 22, 24, 25, 31, 33, 34, 34¹, 37, 38, 39, 40, 40¹, 40², 40³, 40⁴, 43, 45, 47, 48, 51, 52 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 32¹ ir 40² straipsniais, 34² straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo Nr. IX-1067 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 2) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 79, 124, 136, 146, 477, 502 ir 548 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 3) (visi kartu – Įstatymų projektai) parengimą lėmusios priežastys:

1.1. 2018 m. lapkričio 14 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (toliau – Direktyva). Direktyva įsigaliojo 2018 m. gruodžio 18 d., jos nuostatos į nacionalinę teisę turėjo būti perkeltos iki 2020 m. rugsėjo 19 d.

Direktyvos 3 straipsnio nuostatos, įpareigojančios Europos Sąjungos valstybes nares perkelti į nacionalinę teisę nuostatas, susijusias su visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikimu, perkeltos 2019 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 34¹ straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2088. Siekiant visiškai perkelti likusių Direktyvos straipsnių nuostatas, parengti Įstatymų projektai.

1.2. 2018 m. sausio 12 d. priėmus Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 17, 19, 22, 24, 49, 50 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-983, pradėta kurti Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema (VIRSIS). VIRSIS užtikrins galimybę vienoje vietoje (specialiai sukurtoje interneto svetainėje) viešai ir neatlygintinai gauti informaciją apie Lietuvos Respublikoje veikiančius viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus (juridinius asmenis), t. y. duomenis apie viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų valdymą, dalyvius (iki fizinių asmenų), veiklos rūšis, valdomas visuomenės informavimo priemones, padarytus rimtus profesinius pažeidimus, gautas pajamas (iš politinės reklamos; lėšas iš viešojo sektoriaus subjektų, paramą iš fizinių ir juridinių asmenų) ir jų šaltinius, taip pat kitus duomenis ir informaciją, kurių viešą skelbimą numato Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 1 dalis.

2018 m. gegužės 25 d. įsigaliojus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), iškilo būtinybė patikslinti tam tikrus į VIRSIS teikiamus duomenis, susijusius su fizinių asmenų – paramos teikėjų, politinės reklamos užsakovų – asmens duomenimis, patikslinti fizinių asmenų asmens duomenų tvarkymo VIRSIS tikslą ir viešo paskelbimo sąlygas.

1.3. Įgyvendinant strateginį visuomenės informavimo politikos dokumentą – Visuomenės informavimo politikos strategines kryptis, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. IV-91 „Dėl Visuomenės informavimo politikos strateginių krypčių 2019–2022 metams patvirtinimo“, siekiama formuoti ir koordinuoti aiškiais valstybės prioritetais grįstą visuomenės informavimo politiką. Šiuo tikslu prie Vyriausybės įgaliotos institucijos, t. y. Kultūros ministerijos¹, 2017 m. pabaigoje įkurta patariamoji institucija – Medijų taryba, tačiau esminiai Medijų tarybos steigimo, veiklos ir statuso aspektai, atsižvelgiant į teisėkūros praktiką, turi būti įtvirtinti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme – pagrindiniame visuomenės informavimo sritį reglamentuojančiame teisės akte.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektams parengti kultūros ministro 2019 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. IV-56 „Dėl darbo grupės sudarymo“ iš įvairių suinteresuotų valstybės institucijų ir audiovizualinės žiniasklaidos asociacijų atstovų sudaryta darbo grupė (darbo grupės vadovė kultūros viceministrė Regina Jaskelevičienė). Darbo grupės rezultatus apibendrino ir konkrečius Įstatymų projektus parengė Kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos grupė (grupės vadovas Deividas Velkas, tel. 8 608 45993, el. p. deividas.velkas@lrkm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

3.1. Visuomenės informavimo įstatymas šiuo metu nereglamentuoja Direktyva koordinuojamos naujos srities – *dalijimosi vaizdo medžiaga platformų* – paslaugų, kurios *de facto* plačiai taikomos audiovizualinio turinio sklaidai.

3.2. Šiuo metu Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje esantis draudimas („Draudžiama platinti dezinformaciją ir informaciją, šmeižiančią, įžeidžiančią žmogų, žeminančią jo garbę ir orumą“) pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) aiškinimą² pagrįstas dviejų sąlygų atitiktimi dėl formuluotėje naudojamo jungiamojo žodžio „ir“. Tai reiškia, kad informacijos sklaidos apribojimas ir atitinkamos teisinio poveikio priemonės galimi tik tuomet, kai paskleista informacija atitinka du iš esmės savarankiškus draudžiamos informacijos požymius: (1) dezinformaciją – tyčia paskleistą melagingą informaciją (žr. Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 13 dalį) ir (2) žmogų įžeidžiančią, šmeižiančią informaciją. Tokia Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų taikymo praktika nesukuriamos veiksmingos priemonės nei kovai su dezinformacija, nei siekiant apsaugoti konkretų žmogų nuo įžeidimo, šmeižimo, jo garbės ir orumo pažeminimo, kadangi abu požymius atitinkančios informacijos sklaida sunkiai tikėtina ir praktikoje beveik neegzistuoja. Svarbu, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalis tiek dezinformaciją, tiek šmeižtą (šmeižimą) priskiria atskiroms nusikalstamos saviraiškos formoms ir jų sklaidą draudžia pavieniui.

3.3. Nuo 2019 m. lapkričio 1 d. Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad VIRSIS Vyriausybės įgaliotos institucijos (Kultūros ministerijos) nustatyta tvarka turi būti pateikiami, o jiems pasikeitus atnaujinami duomenys apie viešosios informacijos rengėjus ir (ar) skleidėjus, kurie yra juridiniai asmenys (išskyrus nurodytus šio įstatymo 22 straipsnio 8 dalyje): 1) pavadinimas ir kodas; 2) valdomos (valdomų) visuomenės informavimo priemonės (priemonių) pavadinimas (pavadinimai), rūšis (rūšys) ir kategorija (kategorijos); 3) kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris); 4) buveinės adresas; 5) valdymo organų narių vardai ir pavardės; 6) už valdomos visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingo (atsakingų) asmens (asmenų) vardas (vardai) ir pavardė (pavardės), jeigu už turinį atsako ne juridinio asmens vadovas; 7) dalyvių sąrašas, kuriame turi būti nurodyta: dalyvių vardai ir pavardės (jeigu dalyvis yra juridinis asmuo, pateikiamas juridinio asmens pavadinimas ir šio juridinio asmens dalyviai – fiziniai

¹ Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 342 „Dėl įgaliojimų Kultūros ministerijai suteikimo“ koordinuoti valstybės politikos visuomenės informavimo srityje įgyvendinimą įgaliota Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

² Žr. LVAT 2014 m. vasario 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-438-993-14.

asmenys, nurodant jų vardus ir pavardes; jeigu dalyvis yra viešasis juridinis asmuo, pateikiamas jo pavadinimas), asmens kodai (jeigu dalyvis yra juridinis asmuo, pateikiamas juridinio asmens kodas; jeigu dalyvis yra užsienio valstybės fizinis asmuo, kuriam pagal užsienio valstybės teisės aktus asmens kodas nesuteikiamas, pateikiama jo gimimo data ir valstybės, kuri išdavė asmens dokumentus, pavadinimas; jeigu dalyvis yra užsienio valstybės juridinis asmuo, nurodoma valstybė ir registras, kuriuose juridinis asmuo įregistruotas), nuosavybės teise turima ar valdoma juridinio asmens turto dalis procentais arba akcijų skaičius ir balsų dalis procentais; 8) informacija apie padarytą rimtą profesinį pažeidimą, kaip jis apibrėžtas šio įstatymo 27 straipsnio 3 dalyje, ir už šį pažeidimą kompetentingos institucijos skirtą baudą arba taikytas kitas šiame įstatyme numatytas poveikio priemonės; 9) informacija apie profesinės etikos nesilaikančius viešosios informacijos rengėjus ir (ar) skleidėjus, kuriuos tokiais pripažino Visuomenės informavimo etikos komisija; 10) informacija apie turimą (turimas) licenciją (licencijas), jeigu juridinis asmuo pagal šį įstatymą užsiima licencijuojama veikla; 11) informacija apie viešosios informacijos rengėjui ir (ar) skleidėjui šio įstatymo nustatyta tvarka nustatytą metinę įmoką už radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo, retransliavimo, platinimo internete, užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikimo veiklą; 12) leidinio (leidinių) tiražas (tiražai) ir kiti šio įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyti leidybiniai duomenys, jeigu juridinis asmuo pagal šį įstatymą privalo juos nurodyti ar skelbti; 13) metinių finansinių ataskaitų rinkinys (metinė veiklos ataskaita); 14) informacija apie viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo: a) pajamas iš politinės reklamos; b) lėšas, gautas sandorio ar administracinio akto pagrindu, kurių šaltinis yra valstybės ar savivaldybės biudžetas ar kitas valstybės ar savivaldybės įsteigtas fondas, valstybės ar savivaldybės įmonė, akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė ar kita bendrovė, kurioje valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų arba skiria daugiau kaip pusę jų valdymo organų narių, ar šios bendrovės dukterinė bendrovė, taip pat kitas juridinis asmuo, kurio dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 50 procentų balsų arba skiria daugiau kaip pusę jų valdymo organų narių; c) gautą paramą, jeigu to paties paramos teikėjo per vienerius kalendorinius metus suteiktos paramos suma viršija 10 bazinių socialinių išmokų dydį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Visuomenės informavimo įstatymu, įgyvendinant Direktyvos naują IXA skyrių „Dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugoms taikomos nuostatos“, būtų reguliuojama atskira paslaugų rūšis – *dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslauga*, o šios paslaugos teikėjams nustatomas atskiras teisinis režimas (žr. Projektu Nr. 1 keičiamo Visuomenės informavimo įstatymo trečiojo skirsnio nuostatas). Taip bus užtikrintos sąžiningos konkurencinės sąlygos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams, nepriklausomai nuo šių audiovizualinių žiniasklaidos paslaugų teikimo ar perdavimo visuomenei priemonių ar būdų (platformų). Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimas naudojantis dalijimosi vaizdo medžiagos platformomis bus nelicencijuojama veikla, tačiau apie šios veiklos vykdymą turės būti pranešama įstatymo nustatyta tvarka.

Dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugos esmė yra teikti kitų subjektų parengtą turinį (programas arba naudotojų sukurtus įrašus) visuomenei, neprisiimant redakcinės atsakomybės. Turinio pateikimui gali būti naudojamos automatinės priemonės arba algoritmai (pvz., nustatant įrašų rodymo seką). Siekiant apsaugoti visuomenę ar atskirą jos grupę – nepilnamečius – nuo konkrečios žalingos informacijos (pvz., neapykantos kurstymo; smurtinio pobūdžio informacijos), dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjai turės taikyti atitinkamas priemones (pvz., sukurti ir taikyti dalijimosi vaizdo medžiaga platformų naudotojų amžiaus tikrinimo ar kitas sistemas). Dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjai neprivalės peržiūrėti keliamų vaizdo įrašų arba atlikti jų stebėseną, nes jų atsakomybė reglamentuojama tokiomis sąlygomis, kurios nustatytos 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) 3 ir 12–15 straipsniuose.

Dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugomis naudojasi audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai ir kiti naudotojai. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos nuo kitų naudotojų sukurtų įrašų dalijimosi vaizdo medžiaga platformose skiriasi tuo, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, teikdami paslaugas ir skleidami programas, kurios turi būti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjo nustatytame programų tvarkaraštyje arba kataloge, vykdo ūkinę-komercinę veiklą informavimo, pramogų ar švietimo tikslais.

4.2. Projektu Nr. 1 keičiamas įstatymas papildomas penkiomis naujomis sąvokomis (žr. 1 straipsnį): 1) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslauga*; 2) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugos teikėjas*; 3) *naudotojo sukurtas vaizdo įrašas*; 4) *redakcinis sprendimas*; 5) *programa vaikams*. Atsisakoma vienuolikos sąvokų: „asmens sveikatos informacija“, „bendrasis radijo ir (ar) televizijos programų priėmimo tinklas“, „galinis įrenginys“, „informacinės visuomenės paslauga“, „informacinės visuomenės paslaugos gavėjas“, „informacinės visuomenės paslaugos teikėjas“, „informacinės visuomenės paslaugų tarpinis teikėjas“, „kabelinis radijas“, „kabelinis radijo tinklas“, „palydovinė televizija“, „palydovinis radijas“, kurios įstatyme nenaudojamos arba yra nustatytos kituose (specialiuosiuose) įstatymuose. Nuorodos į šiuos įstatymus pateikiamos po sąvokų. Siekiant sąvokų vienodumo tarp Direktyvos ir Visuomenės informavimo įstatymo tekstų, pastarajame siūloma naudoti Direktyvos sąvoką *audiovizualinė žiniasklaidos paslauga*, ją pakeičiant įstatyme šiuo metu vartojamą sąvoką *visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga*. Sąvoka *televizijos programų transliavimas* būtų papildoma *linijinės* paslaugos požymiu (reiškiančiu, kad televizijos programą žiūrovas žiūri pagal programų tvarkaraštį einamuoju, t. y. jos transliavimo momentu), *užsakomoji audiovizualinės žiniasklaidos paslauga* – *nelinijinės* paslaugos požymiu (reiškiančiu, kad ši paslauga jos vartotojui teikiama individualiu jo prašymu ir pasirinktu laiku). Sąvokos: *komercinis audiovizualinis pranešimas*, *prekių rodymas*, *programa*, *televizijos programa* tikslinamos pagal Direktyvos sąvokas. *Privataus pobūdžio informacijos* sąvoka, pasižyminti nebaigtiniu informacijos ir privataus gyvenimo sričių sąrašu, patikslinama esminiu požymiu, pagal kurį atribojama privataus gyvenimo sritis nuo kitų visuomeninio, viešojo gyvenimo sričių, o *privataus gyvenimo* apibrėžtis papildoma laisvalaikio ir poilsio sritimis. Sąvokos *viešoji informacija* pakeitimas taip pat siejamas ne su Direktyvos nuostatomis, bet su klaidinga nuoroda į Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 42 dalį, kuria anksčiau buvo apibrėžta *privataus pobūdžio informacija*.

4.3. Dezinformacijos draudimo reikalavimą atskyrus nuo žmogaus garbę ir orumą pažeidžiančios informacijos ir pergrupavus neteisėtos saviraiškos formas Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 ir 2 dalyse (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį), būtų atskirtos ir pagal atskirų visuomenės interesų svarbą sugrupuotos neteisėtos saviraiškos formos. Tokiu pakeitimu kova su dezinformacija taptų kryptingesnė, būtų sudarytos galimybės labiau apsaugoti informacinę erdvę, taip pat visuomenės ir atskirų fizinių asmenų interesus.

4.4. Siekiant tinkamo neįgaliųjų informavimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, paskelbtą mobilizaciją, karo ar nepaprastąją padėtį, tikslinamos Visuomenės informavimo įstatymo 20 straipsnio nuostatos dėl perspėjimo pranešimų skelbimo (žr. Projekto Nr. 1 3 straipsnį).

4.5. Tikslinant subjektus, kurie Lietuvos Respublikoje gali verstis radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo ir (ar) retransliavimo ir televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete veikla, iš subjektų sąrašo išbraukiamos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, taip pat Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos ekonominės erdvės valstybėse įsteigtų juridinių asmenų ir organizacijų, neturinčių juridinio asmens statuso, filialai. Visus viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų dalyvių duomenų pokyčius fiksuojant VIRSIS (žr. Projekto Nr. 1 5 straipsnį), Visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nustatyti informaciniai įpareigojimai netenka prasmės, todėl naikintini. Visuomenės informavimo įstatymo 34² straipsnį (žr. Projekto Nr. 1 12 straipsnį) pripažinus netekusiu galios, pareiga savo valdomoje visuomenės informavimo priemonėje skelbti informaciją apie viešosios informacijos rengėjų veiklos reglamentavimo ir savitvarkos institucijas (Žurnalistų etikos inspektoriatą, Lietuvos radijo ir televizijos komisiją ir Visuomenės informavimo etikos komisiją) nustatoma ne tik konkrečios srities, bet visiems viešosios informacijos rengėjams (žr. Projekto Nr. 1 4 straipsnį).

4.6. Detalizavus Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 5–7 punktuose nurodytų fizinių asmenų duomenis, taip pat 14 punkto a ir c papunkčiuose nurodytų duomenų šaltinius (žr. Projekte Nr. 1 5 straipsnį), šie duomenys (išskyrus asmens kodą ir gimimo datą) papildytų informaciją, viešai skelbiama VIRSIS. Atkreiptinas dėmesys, kad pajamų iš politinės reklamos šaltinio duomenys yra vieši ir viešai skelbiami Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje³. Viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams suteiktos paramos teikėjo duomenys (jeigu paramos teikėjo per vienerius kalendorinius metus suteiktos paramos suma viršijo 10 BSI) iki įsigaliojant Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio pakeitimams⁴ taip pat buvo vieši, todėl atkuriamas šių duomenų viešumas. Šiuo klausimu svarbu, kad ir Direktyvoje (žr. 5 straipsnio 2 dalį) ir Europos Tarybos Ministrų komiteto 2018 m. kovo 7 d. rekomendacijose Nr. CM/Rec(2018)1 dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos nuosavybės skaidrumo (žr. 3.5, 4.1–4.13 papunkčius) pabrėžiamas žiniasklaidos – viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų – nuosavybės struktūros, tikrųjų savininkų (dalininkų), redakcinius sprendimus priimančių asmenų, taip pat kitų požymių, kriterijų ir veiksmų, darančių tiesioginę ar netiesioginę įtaką žiniasklaidos organizacijai, jos redakciniams sprendimams ar redakcinei politikai (politinės reklamos, viešųjų finansų, reklamos ar paramos lėšų ir jų šaltinių) skaidrumas, aiškumas ir viešumas. Iš kitos pusės, turi būti užtikrinama atitinkama fizinio ypatingų asmens duomenų, atskleidžiančių jo rasinę ar etninę kilmę, politines pažiūras, religinius ar filosofinius įsitikinimus ar narystę profesinėse sąjungose, taip pat kitų asmens duomenų, nurodytų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 9 straipsnio 1 dalyje, apsauga nuo viešo atskleidimo. Todėl Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 5 dalis papildoma išimtimi, kad VIRSIS neteikiami duomenys apie dalyvius – fizinius asmenis tų viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų, kurių teisinė forma yra asociacija, religinė bendruomenė ar religinė bendrija, profesinė sąjunga ar jų susivienijimas.

4.7. Direktyvoje nekeičiamas kertinis principas – audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjo jurisdikcija ir toliau nustatoma pagal kilmės šalį, tačiau tikslinami jurisdikcijos nustatymo kriterijai: paslaugų teikėjo jurisdikcijai nustatyti bus reikšminga teritorija, kurioje: (a) yra šio paslaugos teikėjo pagrindinė buveinė, (b) priimami redakciniai sprendimai, (c) veikia reikšminga dalis darbuotojų, dalyvaujančių su programa susijusioje audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos teikimo veikloje, (d) paslaugos teikėjas pirmiausia pradėjo savo veiklą ir palaiko nuolatinius ir veiksmingus ryšius su valstybe nare. Atitinkamai tikslinamos Visuomenės informavimo įstatymo 25 straipsnio nuostatos dėl šių paslaugų teikėjų priklausymo Lietuvos Respublikos jurisdikcijai (žr. Projekto Nr. 1 6 straipsnį). Be to, audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams nustatoma pareiga informuoti Lietuvos radijo ir televizijos komisiją (toliau – LRTK) apie pokyčius, kurie gali paveikti jurisdikcijos nustatymą, o LRTK nustatoma pareiga sudaryti, nuolat atnaujinti ir Europos Komisijai perduoti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjų sąrašą, kuriame nurodoma, kuriais kriterijais grindžiama jų jurisdikcija.

4.8. Siekiant sumažinti administracinę naštą ir teismų darbo krūvį, nustatoma išimtis, kada LRTK sprendimo dėl transliavimo licencijos ar retransliuojamo turinio licencijos laikino galiojimo sustabdymo ar galiojimo panaikinimo neturi sankcionuoti Vilniaus apygardos administracinis teismas. Tokie atvejai bus tuomet, kai LRTK sprendimą dėl transliavimo licencijos ar retransliuojamo turinio licencijos galiojimo panaikinimo, priims licencijos turėtojai pačiam atsisakius licencijos (žr. Projekto Nr. 1 7 straipsnio 4 dalį).

4.9. Įtvirtinus papildomą audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų apsaugą (žr. Projekto Nr. 1 8 straipsnį), bus draudžiama teikiamas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas be aiškaus šių paslaugų teikėjų sutikimo komerciniais audiovizualiniais pranešimais (skelbti juos iššokančiame lange išmaniajame įrenginyje ar bet kuriais kitais būdais) ir (ar) šias paslaugas keisti, modifikuoti (dinamiškai įterpiančiant ar pakeičiant komercinius audiovizualinius pranešimus prieš, per, po transliuojamų programų ar bet kuriais kitais būdais).

³ Žr. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 21 straipsnio 2 dalį.

⁴ T. y. iki 2019-11-01 Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje buvo nustatyta, kad viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai, jų dalyviai privalo visuomenės informavimo priemonėje paskelbti apie gautą paramą, jeigu ji viršija 10 bazinių socialinių išmokų dydį, *nurodydami, kokio dydžio ir iš ko gauta parama*.

4.10. Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme ir Visuomenės informavimo įstatyme numatytos skirtingos aplinkybės, dėl kurių LRTK įpareigota priimti sprendimą uždrausti Visuomenės informavimo įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui Lietuvos Respublikoje vykdyti transliavimo ir (ar) retransliavimo veiklą, teikti Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete arba užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas. Atsižvelgiant į tai, Visuomenės informavimo įstatymo 33 straipsnio 3 dalies nuostata tikslinama papildant ją nuoroda į šį įstatymą (žr. Projekto Nr. 1 9 straipsnį).

4.11. Tam, kad viešoji informacija visuomenės informavimo priemonėje taptų labiau prieinama neįgaliesiems, būtina įtvirtinti konkrečius mechanizmus. Projekto Nr. 1 10 straipsnyje numatoma, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, išskyrus visuomeninį transliuotoją – Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją (kuris televizijos programas klausos ir regos negalią turintiems asmenims pritaiko Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis – *past.*), skleidžiamą viešąją informaciją neįgaliesiems pritaiko vadovaudamiesi Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintu informacinio prieinamumo neįgaliesiems gerinimo veiksmų planu. Kaip įgyvendinamas šis planas, siūloma prižiūrėti LRTK, kuri periodiškai (kas trejus metus) turės pateikti šių priemonių įgyvendinimo ataskaitą Europos Komisijai.

4.12. Projekto Nr. 1 11 straipsniu ištaisomi tam tikri netikslumai, susiję su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų laisvo priėmimo Lietuvos Respublikoje laikinu sustabdymu, atsiradę priimant Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 34¹ straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2088.

4.13. Projekto Nr. 1 13 straipsniu tikslinamas Visuomenės informavimo įstatymo 37 straipsnis, kurio 5 dalį sudaro iš šio įstatymo 38 straipsnio 8, 9 ir 13 dalių perkeltos nuostatos, o 6 dalį – iš 40⁴ straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos. Tokiu būdu tame pačiame įstatymo straipsnyje, nežiūrint audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos pobūdžio, nustatomi Europos audiovizualiniams kūriniams ir jų sklaidai keliami reikalavimai. Remiantis Europos Komisijos pateiktomis gairėmis⁵, nustatoma, kad Europos kūrinių kvotos netaikomos tiems audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurių bendra metinė apyvarta, įskaitant jo partnerių ir susijusių įmonių apyvartą, yra maža (sudaro mažiau kaip 1 proc. bendrų pajamų, gaunamų Lietuvos audiovizualinių paslaugų rinkoje) arba kurių auditorija yra nedidelė (linijinės audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos atveju auditorijos dalis Lietuvoje nesiekia 2 proc., užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos atveju auditorijos dalis Lietuvoje nesiekia 1 proc.).

4.14. Projekto Nr. 1 14 straipsniu atitinkamai pakeičiamas Visuomenės informavimo įstatymo 38 straipsnis, jame paliekant tik tas nuostatas, kurios susijusios su Direktyvos koordinuojama sritimi dėl visuomenei reikšmingų įvykių skleidimo.

4.15. Projekto Nr. 1 15 straipsniu atliekami tokie pakeitimai, susiję su reklamos ir komerciniams audiovizualinių pranešimų sklaida:

4.15.1. skirtingai nei šiuo metu, atskiruose Visuomenės informavimo įstatymo 39 straipsnio 2 dalies punktuose išdėstomi reikalavimai reklamai ir komerciniams audiovizualiniams pranešimams su atitinkamomis nuorodomis į specialiuosius įstatymus, kuriuose reglamentuota atskirų prekių, produktų ar paslaugų reklama, jos skleidimo išimtys ir apribojimai;

4.15.2. įrašomas Direktyvoje audiovizualinėms žiniasklaidos paslaugoms nustatytas draudimas skleisti reklamą ir komercinius audiovizualinius pranešimus, kuriuose reklamuojamos elektroninės cigaretės ir (ar) jų pildyklės, taip pat rūkantieji žoliniai gaminiai (analogiškas draudimas nustatytas Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme);

4.15.3. nuostatos dėl reklamos ir komercinių audiovizualinių pranešimų, susijusių su nepilnamečių apsauga, atitinkamai perkeliama į Projektu Nr. 2 keičiamą Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą;

⁵ Žr. Europos Komisijos komunikatą 2020/C 223/03 Pagal Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 13 straipsnio 7 dalį teikiamos gairės dėl Europos kūrinių dalies užsakomųjų paslaugų kataloguose apskaičiavimo ir dėl terminų „nedidelė auditorija“ ir „maža apyvarta“ apibrėžčių:
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0707\(03\)&qid=1600158085781&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0707(03)&qid=1600158085781&from=LT).

4.15.4. švelninamos nuostatos dėl televizijos reklamos, teleparduotuvės intarpų suminio laiko, t. y. atsisakoma šio laiko reguliavimo astronominės valandos tikslumu ir nustatoma, kad šis laikas turi sudaryti ne daugiau kaip 20 procentų laiko nuo 6 iki 18 valandos (arba ne daugiau kaip 2 val. 24 min. per 12 val.) ir ne daugiau kaip 20 procentų nuo 18 iki 24 valandos (ne daugiau kaip 1 val. 12 min. per 6 val.) paliekant galimybę audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjui pačiam spręsti dėl konkretaus televizijos reklamos ir teleparduotuvės intarpų laiko išdėstymo nurodytose laiko juostose;

4.15.5. nustatomas Direktyvoje numatytas draudimas teleparduotuvės įterpti į programas vaikams;

4.15.6. nustatomas Direktyvoje numatytas draudimas vaistinių preparatų teleparduotuvėms, taip pat gydytojų skiriamo gydymo paslaugų teleparduotuvėms;

4.15.7. tikslinamos nuostatos dėl reklamos priežiūros institucijų;

4.15.8. išplečiamos nuostatos dėl elgesio (etikos) kodeksų taikymo, kai tai susiję su komerciniais audiovizualiniais pranešimais (įterpiamais į programas vaikams) apie maisto produktus ir gėrimus, kurių sudėtyje yra maistinių medžiagų ir maistiniu arba fiziologiniu poveikiu pasižyminčių medžiagų, ypač riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, druskos arba natrio ir cukraus, kuriuos rekomenduojama vartoti saikingai.

4.16. Projekto Nr. 1 16 straipsniu nustatomas Direktyvoje numatytas draudimas, numatant, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, radijo programų ir (ar) atskirų programų negali remti asmenys, kurių pagrindinė veikla yra elektroninių cigarečių ir (ar) jų pildyklių, taip pat rūkomųjų žolinių gaminių gamyba ir (ar) pardavimas.

4.17. Projekto Nr. 1 17 straipsniu tikslinami reikalavimai prekių ir (ar) paslaugų rodymui programose:

4.17.1. nustatomas Direktyvoje numatytas draudimas rodyti elektronines cigaretes ir (ar) jų pildykles, rūkomuosius žolinius gaminius ir (ar) asmenų, kurių pagrindinė veikla yra tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir (ar) jų pildyklių, rūkomųjų žolinių gaminių gamyba arba pardavimas, gaminamus ir (ar) parduodamus produktus;

4.17.2. nustatomas Direktyvoje numatytas draudimas rodyti nustatytas prekes religinio pobūdžio programose ir specialiose vartotojų teisių apsaugai skirtose programose.

4.18. Nustatant atskirą teisinį režimą dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikimui, Projekto Nr. 1 18 straipsniu pakeičiamas Visuomenės informavimo įstatymo III skirsnio pavadinimas; Projekto Nr. 1 19 straipsniu reglamentuojami kriterijai, pagal kuriuos dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjas yra laikomas priklausančiu Lietuvos Respublikos jurisdikcijai; Projekto Nr. 1 20 straipsniu – nustatomi dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjams keliami reikalavimai, taip pat papildomi reikalavimai (priemonės), kuriuos šie paslaugų teikėjai pasirinktinai taiko savo veikloje, atsižvelgdami į teikiamų paslaugų turinio pobūdį, žalą, kurią jis gali sukelti, apsaugotinių asmenų grupių ypatumus, taip pat susijusias teises ir teisėtus interesus, įskaitant dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugos teikėjų ir naudotojų, kurie sukūrė arba įkėlė turinį, teises ir teisėtus interesus, taip pat viešąjį interesą; Projekto Nr. 1 21 straipsniu – nustatomos atsakomybės taikymo dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjams sąlygos ir priežiūros mechanizmas. Šių paslaugų priežiūrą vykdydys LRTK, kurios įgaliojimai atitinkamai išplečiami ir patikslinami Projekto Nr. 1 24 ir 25 straipsniuose.

4.19. Direktyvos koordinuojamoje srityje pabrėžiama bendro reguliavimo ir saviregulavimo (savitvarkos), be kita ko, taikant elgesio kodeksus, svarba; Direktyvos preambulėje (12, 28 ir kt. punktuose) akcentuojama, kad elgesio kodeksuose taip pat turėtų būti numatytas veiksmingas vykdymo užtikrinimas. Siekiant minėtų Direktyvos tikslų, Projekto Nr. 1 22 straipsniu keičiamas Visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnis, skirtas reglamentuoti visuomenės informavimo etikos sritį. Šiame straipsnyje numatomas papildomas reikalavimas Visuomenės informavimo etikos kodeksą (toliau – Kodeksas) skelbti viešai Visuomenės informavimo etikos asociacijos interneto svetainėje; nustatoma, kad viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo vidaus elgesio (etikos) kodeksas arba taisyklės negali prieštarauti Kodekso nuostatoms, o viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų priimti elgesio (etikos) kodeksai arba taisyklės turi būti skelbiami viešai jų interneto svetainėse; išplečiamos taikymo galimybės audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo srityje

parengtiems elgesio (etikos) kodeksams, nustatomi atitinkami reikalavimai jų rengimui ir veiksmingumo užtikrinimo mechanizmas: audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo srityje šių kodeksų veiksmingumą prižiūrėti skiriama LRTK, kuri, nustačiusi, kad elgesio (etikos) kodeksas arba jo dalis nėra pakankamai veiksmingi, LRTK nustato paslaugų teikėjams privalomus reikalavimus, nepažeisdama Europos Sąjungos teisės. Apie tokius reikalavimus LRTK turi nedelsdama pranešti Europos Komisijai.

4.20. Siekiant ne tik koordinuoti, bet ir efektyviai formuoti aiškiais valstybės prioritetais grįstą visuomenės informavimo politiką, Projekto Nr. 1 23 straipsniu tikslinamas Visuomenės informavimo įstatymo 45 straipsnis, kuris nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos visuomenės informavimo srityje⁶ kompetenciją. Numatoma, kad Vyriausybės įgaliota institucija (Kultūros ministerija) turi teisę sudaryti patariamąją instituciją – Medijų tarybą, kuri Vyriausybės įgaliotai institucijai teikia ekspertinę nuomonę ir rekomendacijas svarbiausiais visuomenės informavimo srities politikos formavimo, koordinavimo ir įgyvendinimo klausimais, atlieka kitas šiuo įstatymu jai pavestas funkcijas. Medijų tarybos sudėtį, sudarymo tvarką ir darbo reglamentą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

Direktyva koordinuojamoje srityje akcentuojant visuomenės gebėjimo naudotis žiniasklaidos (visuomenės informavimo) priemonėmis ugdymo svarbą, Vyriausybės įgaliotai institucijai pavedama nauja funkcija – bendradarbiaujant su viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų organizacijomis, viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos reglamentavimo ir savitvarkos institucijomis, kitomis visuomenės informavimo srityje veikiančiomis institucijomis ir organizacijomis, skatinti visuomenės gebėjimo naudotis visuomenės informavimo priemonėmis ugdymo priemones, imtis šių priemonių įgyvendinimo ir jų poveikio visuomenei periodinio vertinimo. Vyriausybės įgaliota institucija turės periodiškai (kas trejus) metus pateikti šių priemonių įgyvendinimo ataskaitą Europos Komisijai.

4.21. Projekto Nr. 1 25 straipsniu šalinami teisinio reguliavimo trūkumai, kuomet už Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 4–5 punktuose nurodytos neskelbtinos informacijos paskelbimą nėra numatyta jokių poveikio priemonių radijo ir (ar) televizijos programų transliuotojams bei užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams. Kartu minėtiems subjektams numatoma alternatyvi poveikio priemonė – įspėjimas, kuri už analogiškus pažeidimus, susijusius su neskelbtinos informacijos paskelbimu, galima kitose visuomenės informavimo srityse. Analogiškai, įspėjimas – jį pašalinus iš Administracinių nusižengimų kodekso (žr. šio rašto 4.23.2 papunktį) – numatomas ir už Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatyme nustatytos informacijos paskelbimą.

Siekiant teisingo atskirų interesų (įstatymo pažeidimu įtariamo asmens teisės į gynybą ir valstybės, tarnybos ar komercinės paslapties konfidencialumo) derinimo, tikslinamos nuostatos, kai baigus LRTK tyrimą, šio įstatymo pažeidimu įtariamiesiems asmenims sudaroma galimybė susipažinti su tyrimo bylos medžiaga, kurioje yra valstybės ar tarnybos arba kito ūkio subjekto komercinių paslapčių. Nustatoma, kad tokiais atvejais LRTK gali motyvuotai nuspręsti neleisti susipažinti su medžiaga, sudarančia valstybės ar tarnybos arba kito ūkio subjekto komercinę paslaptį, taip pat šio LRTK sprendimo apskundimo tvarka.

4.22. Projekto Nr. 2 atitinkamais straipsniais tikslinamos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo (toliau šiame papunktyje – įstatymas) nuostatos:

4.22.1. 1 straipsniu papildoma, kad įstatyme vartojamos ne tik Visuomenės informavimo įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos kino įstatyme apibrėžtos sąvokos;

4.22.2. 2 straipsniu panaikinama Direktyvoje ir Visuomenės informavimo įstatyme nebevertinama sąvoka „laida“;

4.22.3. 3 straipsniu tikslinamos nuostatos dėl draudžiamos skleisti informacijos, susijusios su nepilnamečio asmens duomenimis, pagal kuriuos galima nustatyti jo asmens tapatybę; išsprendžiama praktinio įstatymo taikymo problema, kai teisėsaugos institucijų ar pareigūnų iniciatyva ar prašymu ieškomas dingęs nepilnametis ir šiuo tikslu (taip pat ir per visuomenės informavimo priemones)

⁶ Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 342 „Dėl įgaliojimų Kultūros ministerijai suteikimo“ koordinuoti valstybės politikos visuomenės informavimo srityje įgyvendinimą įgaliota Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

laikiniai (ne ilgiau nei ieškomas nepilnamečis surandamas) paskleidžiami ieškomo nepilnamečio atvaizdas ir (ar) būtini kiti jo asmens duomenys, siekiant jį surasti;

4.22.4. 4 straipsniu tikslinamos techninės priemonės, kurios gali būti naudojamos viešai skleidžiant neigiamą poveikį nepilnamečiams darančią informaciją; išsprendžiama praktinio įstatymo taikymo problema, kai televizijos programose rodomi prieš tai kino teatruose parodyti ir pagal kino įstatymą atitinkamai indeksuoti filmai (Kino įstatyme nustatyti indeksai nesutampa su įstatyme nustatytais indeksais – *past.*);

4.22.5. 5 straipsniu tikslinami iš Visuomenės informavimo įstatymo 39 straipsnio perkelti nepilnamečių apsaugos reikalavimai reklamai ir komerciniams audiovizualiniams pranešimams; papildomai akcentuojama, kad neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos ribojimai, jų išimties ir draudimai taikomi ir komerciniams audiovizualiniams pranešimams, naudotojų sukurtiems vaizdo įrašams, taip pat viešiesiems renginiams; siekiant tinkamos nepilnamečių asmens duomenų apsaugos, nustatomas apribojimas, pagal kurį viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų surinkti arba kitaip gauti nepilnamečių asmens duomenys negalės būti tvarkomi tiesioginės rinkodaros, profiliavimo ir vartotojų elgesio grindžiamos reklamos, taip pat kitais komerciniais tikslais;

4.22.6. 6 straipsniu tikslinamos įstatymo 9 straipsnio nuostatos: nustatomas 10 darbo dienų terminas, per kurį žurnalistų etikos inspektorius viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų ir kitų suinteresuotų asmenų prašymu turi pateikti jiems rekomendacijas dėl konkrečios jų ketinamos rengti ir (ar) skleisti viešosios informacijos priskyrimo neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios informacijos kategorijai, jos žymėjimo ir skleidimo apribojimų; numatoma, kad įstatyme pateiktų kriterijų ir nustatytų ribojimų taikymo rekomendacinio pobūdžio gaires inspektorius rengia kartu su LRTK; pakeičiamas nuo 2015 m. sausio 1 d. nebeegzistuojančios Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos pavadinimas;

4.22.7. 7 straipsniu patikslinama, kad atsakomybė už įstatymo pažeidimus gali būti taikoma ir Visuomenės informavimo įstatyme nustatyta tvarka;

4.22.8. 8 straipsniu patikslinama įstatymo priede esanti nuoroda į įgyvendinamą Direktyvą.

4.23. Projekto Nr. 3 atitinkamais straipsniais tikslinamos Administracinių nusižengimų kodekso (toliau šiame papunktyje – kodeksas) nuostatos:

4.23.1. 1 straipsniu iš mažareikšmių administracinių nusižengimų sąrašo išbraukiama kodekso 79 straipsnio 5 dalis, nes administracinė atsakomybė (sankcija) audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams už neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) skleidimo reikalavimų pažeidimus neturėtų būti švelnesnė nei kitose visuomenės informavimo srityse, priešingai – audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų poveikis dėl turinio perdavimo emocinio įtaigumo auditorijai yra gerokai didesnis, todėl minėtas pažeidimas negali būti laikytinas mažareikšmiu;

4.23.2. dėl pirmiau minėtos priežasties 2 straipsniu iš kodekso 79 straipsnio 5 dalies šalinama administracinė sankcija (įspėjimas), kuri nėra numatyta už kitus šiame kodekso straipsnyje numatytus pažeidimus, net ir mažiau paveikiose visuomenės informavimo srityse (pvz., spaudoje);

4.23.3. 4 straipsniu tikslinama kodekso 136 straipsnyje numatyto pažeidimo sudėtis, kai Visuomenės informavimo įstatyme numatyti duomenys ar informacija apie viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus, jų dalyvius ir veiklą privalės būti teikiami į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinę sistemą; administracinė atsakomybė už nustatytų duomenų ar informacijos nepateikimą arba neteisingų duomenų ar informacijos pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka nustatoma viešosios informacijos rengėjų arba skleidėjų vadovams arba kitiems atsakingiems asmenims.

4.23.4. 6 straipsniu nustatoma administracinė atsakomybė dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjų vadovams arba kitiems atsakingiems asmenims už kodekso 477 straipsnio nuostatų pažeidimą, t. y. už paslaugų dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimą nepranešus LRTK apie šių paslaugų teikimo pradžią, taip pat už LRTK sprendimų nevykdymą numatoma administracinė atsakomybė ir interneto prieigos paslaugų teikėjų vadovams arba kitiems atsakingiems asmenims.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos 36 punktu, poveikio vertinimo rezultatai atskira Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma neišforminami.

Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Antikorupcinio požiūriu iš esmės gali būti reikšmingos Projekto Nr. 1 5 straipsnio nuostatos, susijusios su VIRSIS viešai ir neatlygintinai skelbiamais duomenimis (taip pat ir konkrečių fizinių asmenų asmens duomenimis). Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 648 patvirtintame Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstituciniame veiklos plane numatyta *viešai ir neatlygintinai skelbti duomenis apie viešos informacijos rengėjus ir sklaidėjus, juridinio asmens akcininkus, vadovus, leidinius, pajamas ir pajamų šaltinius, išlaidas ir naudos gavėjus, skatinant visuomenės informavimo priemonių viešumą ir skaidrumą*. Kaip minėta šiame aiškinamajame rašte, Projekto Nr. 1 5 straipsniu siūloma atverti atitinkamų duomenų šaltinių – juridinių asmenų ir fizinių asmenų asmens duomenis.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikimo reguliavimas ir nustatytas teisinis režimas (žr. Projektu Nr. 1 keičiamo Visuomenės informavimo įstatymo trečiojo skirsnio nuostatas) užtikrins sąžiningas konkurencines sąlygas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams. Kadangi Lietuvoje kol kas nėra įsisteigusių dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjų, todėl šiuo metu nėra galimybių objektyviai įvertinti, kaip Projekte Nr. 1 numatyta pareiga (Direktiva nenustato licencijavimo ar jį atitinkančių procedūrų pranešti apie tokias planuojamas teikti paslaugas – *past.*) gali paveikti verslo sąlygas ir (ar) jo plėtrą. Kita vertus, dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjai, kaip ir kiti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, turės pareigą mokėti Visuomenės informavimo įstatyme nustatyto dydžio įmoką LRTK veiklai finansuoti, t. y. skirti 0,8 procento pajamų, gautų iš komercinių audiovizualinių pranešimų, reklamos, abonementinio mokesčio ir kitos veiklos, susijusios su dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugomis. Minėta aplinkybė, greičiausiai, gali sumažinti patrauklumą užsienio investuotojams apsisprendžiant dėl dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų vystymo Lietuvoje.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kitų įstatymų priimti, pakeisti ar papildyti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, kitų norminių teisės aktų rengimo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektu Nr. 1 keičiamos 28 sąvokos, siūlomos 5 naujos sąvokos: 1) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslauga*; 2) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugos teikėjas*; 3) *naudotojo sukurtas vaizdo įrašas*; 4) *redakcinis sprendimas*; 5) *programa vaikams*.

Projektu Nr. 1 keičiamame Visuomenės informavimo įstatyme vartojama sąvoka *visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga* keičiama paprastesne, Direktivos tekste naudojama sąvoka *audiovizualinės žiniasklaidos paslauga*, sąvoka *visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugos teikėjas* – sąvoka *audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos*

teikejas.

Sąvokos ir jas apibrėžiantys terminai derinami Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektais perkeliama Direktyvos nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai, Europos Sąjungos teisės aktams.

Projekto Nr. 1 5 straipsniu siūlomi pakeitimai derinami su Europos Tarybos Ministrų komiteto 2018 m. kovo 7 d. rekomendacijomis Nr. CM/Rec(2018)1 dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos nuosavybės skaidrumo (žr. 3.5, 4.1–4.13 papunkčius).

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

11.1. Iki įstatymų įsigaliojimo turės būti pakeisti šie teisės aktai:

1) Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. XII-189 „Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos nuostatų patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimas Nr. 1121 „Dėl Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir skleidimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 342 „Dėl įgaliojimų Kultūros ministerijai suteikimo“.

11.2. Iki 2020 m. gruodžio 31 d. turės būti pakeisti šie poįstatyminiai teisės aktai:

1) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. spalio 10 d. įsakymas Nr. ĮV-727 „Dėl Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. ĮV-216 „Dėl Vietinių, regioninių ir nacionalinių laikraščių, žurnalų, išskyrus tuos, kurių tiražas mažesnis negu 500 egzempliorių ir (arba) kuriuose nespausdinama reklama, tiražo tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 21 d. įsakymas Nr. ĮV-318 „Dėl Metinės įmokos už radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo, retransliavimo, platinimo internete, užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikimo veiklą dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

4) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. ĮV-281 „Dėl Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

5) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. sausio 24 d. įsakymas Nr. ĮV-46 „Dėl Duomenų apie juridinių asmenų, kurie yra vietinių, regioninių, nacionalinių laikraščių, žurnalų leidėjai ar informacinės visuomenės informavimo priemonių valdytojai, dalyvius pateikimo bei šių duomenų viešo paskelbimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6) Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2015 m. rugsėjo 23 d. sprendimas Nr. KS-172 „Dėl Transliavimo ir retransliuojamo turinio licencijų turėtojų akcijų (dalių, pajų) perleidimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7) Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2015 m. rugsėjo 9 d. sprendimas Nr. KS-167 „Dėl Informacijos apie radijo, televizijos programų transliuotojų, retransliuotojų, užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis ir televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugų teikėjų veiklą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8) Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2012 m. balandžio 11 d. sprendimas Nr. KS-58 „Dėl Reikalavimų komerciniams audiovizualiniams pranešimams ir reklamos transliavimui, radijo programų ir atskirų programų (laidų) rėmimo radijo ir televizijos programose įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

11.3. Iki 2021 m. balandžio 30 d. Vyriausybės įgaliota institucija turės patvirtinti Informacinio prieinamumo neįgaliesiems gerinimo veiksmų planą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektams įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

LRTK veiklai finansuoti, kiek tai susiję su naujų subjektų – *dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslaugų teikėjų* – veiklos priežiūra, numatyta, kad šie subjektai, taip pat, kaip ir kiti sektoriaus dalyviai, privalės mokėti Visuomenės informavimo įstatymo 47 straipsnio 16 dalyje nustatyto dydžio įmokas LRTK.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „dalijimosi vaizdo medžiaga platforma“, „dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslauga“, „dezinformacija“, „Medijų taryba“, „naudotojo sukurtas vaizdo įrašas“, „prieinamumas“, „redakcinis sprendimas“, „Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Kultūros ministras
dr. Mindaugas Kvietkauskas

2020 10 20